

EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

Istuntoasiakirja

A7-0339/2013

21.10.2013

SUOSITUS

ehdotuksesta neuvoston päätökseksi julkisia hankintoja koskevan sopimuksen muuttamista koskevan pöytäkirjan tekemisestä
(07917/2013 – C7-0180/2013 – 2013/0086(NLE))

Kansainvälisen kaupan valiokunta

Esittelijä: Helmut Scholz

Menettelyjen symbolit

- * Kuulemismenettely
- *** Hyväksyntämenettely
- ***I Tavallinen lainsäätämisenjärjestys (ensimmäinen käsittely)
- ***II Tavallinen lainsäätämisenjärjestys (toinen käsittely)
- ***III Tavallinen lainsäätämisenjärjestys (kolmas käsittely)

(Menettely määräytyy säädösesityksessä ehdotetun oikeusperustan mukaan.)

SISÄLTÖ

	Sivu
LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5	
PERUSTELUT	6
KEHITYSYHTEISTYÖVALIOKUNNAN LAUSUNTO.....	11
VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS.....	14

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

**ehdotuksesta neuvoston päätökseksi julkisia hankintoja koskevan sopimuksen muuttamista koskevan pöytäkirjan tekemisestä
(07917/2013 – C7-0180/2013 – 2013/0086(NLE))**

(Hyväksyntä)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon esityksen neuvoston päätökseksi (07917/2013),
 - ottaa huomioon ehdotuksen julkisia hankintoja koskevan sopimuksen muuttamista koskevaksi pöytäkirjaksi (07918/2013),
 - ottaa huomioon neuvoston Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 207 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan ja 218 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan a alakohdan v alakohdan mukaisesti esittämän hyväksyntää koskevan pyynnön (C7-0180/2013),
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 81 artiklan ja 90 artiklan 7 kohdan,
 - ottaa huomioon kansainvälisen kaupan valiokunnan suosituksen sekä kehitysyhteistyövaliokunnan lausunnon (A7-0339/2013),
1. antaa hyväksyntänsä sopimuksen tekemiselle;
 2. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.

PERUSTELUT

Julkisia hankintoja koskevan sopimuksen luonne ja rakenne

Julkisia hankintoja koskeva sopimus (GPA-sopimus) on julkisten hankintojen markkinoille pääsyä koskeva oikeudellisesti sitova kansainvälinen sopimus, jonka osapuolina on osa Maailman kauppajärjestön (WTO) jäsenistä. Tämä monenvälinen sopimus, joka neuvoteltiin rinnakkain Uruguayn kierroksen kanssa vuonna 1994, tuli voimaan 1. tammikuuta 1996. Se käsittää kaksi osaa:

- Sopimusteksti, jossa määritellään tarjouskilpailusäännöt ja varmistetaan menettelyjen avoimuus sekä tarjoajien tasapuolinen kohtelu;
- Soveltamisala, joka muodostuu markkinoille pääsyä koskevista liitteistä, joissa osapuolet täsmentävät, minkä osan julkisten hankintojen markkinoistaan ne avaavat kansainväliselle kilpailulle ("soveltamisalaan kuuluva hankinta"). Kun tarjouskilpailu käydään soveltamisalaan kuuluvista hankinnoista, sopimuksen osapuolet eivät saa harjoittaa syrjintää kotimaisten ja muiden GPA-tarjoajien välillä.

Sopimuksen oikeudellisesti sitovan luonteen täytäntöönpanon osalta GPA-sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien valtioiden välisten kiistojen ratkaisuun käytetään WTO:n riitojenratkaisujärjestelmää.

GPA-sopimuksessa on tällä hetkellä 15 osapuolta, joista lähes kaikki ovat kehittyneitä maita: Armenia, Kanada, EU (sen 27 jäsenvaltion osalta), Hongkong, Islanti, Israel, Japani, Korea, Liechtenstein, Norja, Singapore, Sveitsi, Taiwan ja Yhdysvallat. Tarkkailijan asema on 27 osapuolella¹, joista seuraavat 10 tarkkailijamaata neuvottelevat liittymisestä: Albania, Kiina, Georgia, Kirgisian tasavalta, Moldova, Uusi-Seelanti, Oman, Panama ja Ukraina.

Toisin kuin kahdensivuisissa sopimuksissa, GPA-sopimuksessa laadittiin yhteiset säännöt suuremmalle ryhmälle maita. Vuoden 1996 sopimus ei ilmeisesti kuitenkaan ollut houkutteleva suurimmalle osalle WTO:n jäsenistä. Myös koko kauppaympäristössä tapahtuneen kehityksen vuoksi tarvittiin muutosta.

Neuvottelut

GPA-sopimukseen on sisällytetty uudelleentarkastelulauseke, joka velvoittaa osapuolet neuvottelemaan sekä sopimuksen säännöistä että soveltamisalasta. Tämän pohjalta käynnistettiin neuvottelut vuonna 1999. GPA-sopimuksen osapuolet pääsivät joulukuussa 2006 yhteisymmärryksen säännöt määrittävän sopimustekstin tarkistamisesta.

¹ Albania, Argentiina, Australia, Bahrain, Chile, Georgia, Indonesia, Intia, Jordania, Kamerun, Kiina, Kirgisian tasavalta, Kolumbia, Kroatia, Malesia, Moldova, Mongolia, Montenegro, Oman, Panama, Saudi-Arabia, Sri Lanka, Turkki, Ukraina, Uusi-Seelanti, Venäjän federaatio, Vietnam.

EU:ssa neuvotteluja on johtanut komissio. Neuvottelujen aikana tuli voimaan Lissabonin sopimus, joka edellyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston hyväksyntää, jotta sopimus voidaan ratifioida. Tämä menettely ei kuitenkaan anna Euroopan parlamentille tai sen esittelijälle mahdollisuutta muuttaa sopimuksen tiettyjä osia. Parlamentti voi vain hyväksyä tai hylätä koko paketin. Parlamentin tehtävä on siis arvioida, ovatko sopimuksen hyödyt suurempia kuin mahdolliset kielteiset seikat ja rikkooko sopimus Euroopan parlamentin aiemmissä päätöksissä asetettuja reunaehtoja.

Kansainvälisen kaupan valiokunta on antanut neuvotteluista säännöllisesti tietoja kirjallisesti Euroopan parlamentille.

GPA-sopimuksen osapuolet pääsivät 30. maaliskuuta 2012 poliittiseen yhteisymmärrykseen kokonaissopimuksesta, myös soveltamisalasta. Kaikkien osapuolten on ratifioitava tämä lopullinen sopimus.

Muutosmenettely

Muutetun GPA-sopimuksen ratifiointia varten komissio on ehdottanut neuvoston päätöstä GPA-sopimuksen muuttamista koskevan pöytäkirjan tekemisestä 207 artiklan 4 kohdan mukaisesti 22. maaliskuuta 2013 edellyttäen Euroopan parlamentin hyväksyntää. Neuvosto lähetti oman virallisen lausuntopyyntönsä Euroopan parlamentille 14. kesäkuuta 2013. Kun parlamentti on antanut suostumuksensa, on neuvoston tehtävä päätös. Tämän jälkeen se toimitetaan WTO:n sihteeristölle. Muutettu GPA-sopimus astuu voimaan, kun kaksi kolmasosaa osapuolista on saanut ratifiointimenettelyn päätökseen.

EU:n etu GPA-sopimuksen soveltamisalan parantamisessa

Monissa maissa hallitus ja sen valvomat virastot ovat yhdessä suurimpia erilaisten tavaroiden ostajia vaihdellen perushyödykkeistä huipputeknologian laitteisiin.

EU:lla on virallisesti avoimet julkisten hankintojen markkinat Euroopan hankintaviranomaisten kanssa, mikä mahdollistaa näille markkinoille pääsyn ulkomaisille tarjoajille, jotka ovat GPA-sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien julkisten hankintojen ulkopuolella. Monilla mailla on kuitenkin etuusjärjestelyjä kotimaisille toimittajille. GPA-sopimus antaa EU:n yrityksille oikeudellisen varmuuden päästä ulkomaisille markkinoille.

Lisäksi EU on luonut yhteiset säännöt julkisten hankintojen tarjouskilpailuja varten osana EU:n sisämarkkinoilla tapahtuvia julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä. Osaa tästä lainsäädännöstä tarkastellaan parhaillaan uudelleen¹. EU on ottanut käyttöön sääntöjä, jotka lisäävät avoimuutta ja edistävät nykyaikaisia tarjouskilpailukäytäntöjä kuten sähköistä hankintamenettelyä. EU:n julkisia hankintoja koskevien sääntöjen mukainen avoimuuden lisääminen parantaa oikeusvarmuutta sekä edistää korruption ja lahjonnan torjumista kolmansissa maissa.

Yleishyödyllisten palveluiden tarjoamisen varmistaminen kansalaisille, erityisesti olennaisten

¹ Parlamentin ja neuvoston neuvottelijat pääsivät poliittiseen yhteisymmärrykseen lopullisesta tekstistä heinäkuussa.

palveluiden kuten veden, suojan, jätehuollon, terveydenhuollon sekä koulutuksen ja kulttuurin tarjoaminen, on edelleen yksi jokaisen hallituksen tärkeimmistä tehtävistä. Eri mailla on erilaisia lähestymistapoja siihen, kuinka ne tasapainoilevat tämän tehtävän ja niukkojen julkisten varojen tehokkaan käytön tarpeen sekä ostettujen tuotteiden ja palveluiden parhaan arvon ja laadun tavoittelemisen välillä. Julkiset hankinnat toimivat monissa maissa myös olennaisena työvälineenä alueen työllisyyden ja taloudellisen toiminnan lisäämisessä sekä ympäristönsuojelun tiukkojen normien ja asianmukaisten työolojen edistämisessä. Eroavaisuuksia on myös hankintayksiköiden hallinnon tasoissa. Julkisia hankintoja koskevan sopimuksen vaikea tehtävä on siten tasapuolisen toimintaympäristön luominen ja samalla riittävän tilan tarjoaminen poliittisille päätöksille ja monimuotoisuudelle. GPA-sopimus yrittää puuttua tähän joillakin ympäristönsuojelun tavoitteita koskevilla täsmällisillä säännöksillä ja suhteellisen korkealla viiden miljoonan dollarin rakennussopimusten kynnsarvolla.

Vaikutukset työ-, sosiaali- ja ympäristönäkökohtiin EU:ssa

Tarkistettu GPA-sopimus ei vaikuta työ-, sosiaali- ja ympäristölainsäädännön asemaan EU:ssa. Kysymykseen, missä määrin EU:n hankintaviranomaiset voivat pyytää vastaanottavan jäsenvaltion työ- ja ympäristölainsäädännön noudattamista, sovelletaan EU:n julkisia hankintoja koskevia direktiivejä, joita tarkastellaan parhaillaan uudelleen. GPA-sopimus kuitenkin velvoittaa soveltamaan näitä sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä sääntöjä kaikkiin tarjoajiin riippumatta siitä, ovatko ne EU:sta vai GPA-sopimuksen osapuolina olevista maista.

Tarkistetun GPA-sopimuksen piirteet

GPA-sopimuksen uudelleentarkastelu parantaa tarjouskilpailusäännöt määrittelevää sopimustekstiä lisäämällä selkeyttä ja avoimuutta.

Parempien sääntöjen osalta EU pyrki neuvottelujen aikana muotoilemaan uuden GPA-sopimuksen tekstiä uudelleen, jotta se noudattaisi hankintamenettelyn etenemisjärjestystä. Uudet säännöt sisältävät useita uusia piirteitä:

- Ne sisältävät mahdollisuuden käyttää sähköisiä huutokauppoja, joilla tarjotaan osapuolten hankintaviranomaisille lisäjoustavuutta esimerkiksi lyhyempien määräaikojen muodossa, kun käytetään sähköisiä työvälineitä;
- GPA-sopimuksen osapuolten on perustettava maksuton ja keskitetty sähköinen tietokanta, joka sisältää ministeriöiden ja muiden keskeisten hankintayksiköiden julkaisemat hankintailmoitukset. Nämä velvollisuudet perustuvat suurimmaksi osaksi EU:n malliin, niin kutsuttuun yhteiseen TED-tietokantaan (Tender Electronic Daily);
- Tarkistetut säännöt tarjoajan valinnasta varmistavat EU:n järjestelmän tavoin, että yritykset, jotka ovat syyllistyneet vakaviin rikoksiin, muihin vakaviin rikkomuksiin tai ammatilliseen väärinkäyttöön, voidaan jättää julkisen hankintamenettelyn ulkopuolelle;

- Tarkistettu GPA-sopimus sisältää uusia säännöksiä kehitysmaille, jotka haluavat liittyä sopimukseen. Kehitysmaat, jotka ovat aloittaneet liittymisprosessinsa sopimukseen, voivat hyötyä siirtymätoimenpiteistä. Niitä ovat muun muassa: i) hintaetuusjärjestelmät; ii) vastaostot; iii) asteittainen erityisten yksiköiden ja alojen lisääminen; ja iv) kynnysarvot, jotka on alun perin asetettu korkeammiksi kuin niiden pysyvä taso. Sopimukseen on myös laadittu säännös, jonka mukaan minkä tahansa GPA-sopimukseen sisällytetyn velvoitteen, lukuun ottamatta vaatimusta kohdella kaikkien sopimusosapuolien tavaroita, palveluita ja toimittajia tasapuolisesti, soveltamista voidaan lykätä vähiten kehittyneiden maiden kohdalla viisi vuotta ja muiden kehitysmaiden kohdalla kolme vuotta sopimukseen liittymisestä. Tätä aikaa voidaan pidentää;
- Tarkistetuissa säännöissä on EU:n julkisia hankintoja koskevien direktiivien mukaisesti teknisiä vaatimuksia koskeva viittaus, jonka myötä hankintaviranomaiset voivat ottaa huomioon ympäristönäkökohdat teknisissä vaatimuksissa;
- Lisäksi EU on vaikuttanut siihen, että nykyisiä tilastotietojen ilmoitusvelvollisuuksia on yksinkertaistettu. Tämä merkitsee toimitettavien tietojen määrän rajoittamista, mahdollisuutta toimittaa arvioita sekä sellaisten osapuolten vapauttamista velvollisuuksista, jotka ylläpitävät keskitettyä tietokantaa (kuten EU).

Laajennetun soveltamisalan osalta päätöksestä seurannut markkinoille pääsyä koskevien lisäyksien paketti sisältää

- sopimuksen osapuolten (vähintään) yli 200 keskus- ja paikallishallinnon ja muun julkishallinnon virastoa;
- ensimmäistä kertaa Korean rakenna-ylläpidä-luovuta -sopimuksen osalta;
- melkein kaikkien osapuolten lisäpalvelut esimerkiksi televiestintäpalveluiden alalla;
- joitakin parannuksia tuotteiden soveltamisalaan;
- ensimmäistä kertaa kaikkien osapuolten kaikki rakennusalan palvelut, joihin sovelletaan asiaankuuluvia kynnysarvoja;
- sopimuksessa sovellettujen kynnysarvojen alentamisen muutamille osapuolille, erityisesti Israelille, Japanille, Korealle ja Alankomaille Aruban osalta;
- soveltamisalan laajentamisen Japanin yksityiseen rahoitusaloitteeseen (Private Finance Initiative);
- Israelilta sen vastaostojärjestelmän poistamisen (tällä hetkellä 20 prosenttia kutakin ulkomaiselle tarjoajalle myönnettyä hankintaa kohti);
- Yhdysvalloilta ”Osta amerikkalaista” -säännön poistamisen hankinnoista, joita rahoittaa Rural Utilities Service -elin.

Yleisesti EU saavutti markkinamahdollisuuksia soveltamisalaan kuuluvien yksiköiden

laajentamisen (erityisesti ETA-maat, Kanada, Etelä-Korea, Yhdysvallat, Israel, Taiwan, Hongkong (Kiina)), tuotteiden ja palveluiden soveltamisalan sekä tuotteiden ja palveluiden kynnysarvojen suhteen (erityisesti Japani, Korea ja Israel). Tämä merkitsee karkeasti 30 miljardin euron markkinoille pääsyn lisämahdollisuuksien varmistamista EU:lle.

EU tarjosi vastaavasti soveltamisalaan kuuluvien yksiköiden laajentamista ETA-maille, Sveitsille, Taiwanille, Japanille ja Yhdysvalloille. Se tarjosi myös työtoimilupia Korealle, ETA-maille ja Sveitsille, vastavuoroisen rautatiealan osittaisen avaamisen Japanille ja keskushallintoa alemman hallinnon hankinnat Kanadalle.

17.9.2013

KEHITYSYHTEISTYÖVALIOKUNNAN LAUSUNTO

kansainvälisen kaupan valiokunnalle

ehdotuksesta neuvoston päätökseksi julkisia hankintoja koskevan sopimuksen muuttamista koskevan pöytäkirjan tekemisestä
(07917/2013 – C7-0180/2013 – 2013/0086(NLE))

Valmistelija: Filip Kaczmarek

LYHYET PERUSTELUT

Vuoden 1994 julkisia hankintoja koskevassa sopimuksessa (GPA) on vain rajallinen määrä osapuolia, joista suurin osa on kehittyneitä talouksia. Yksi GPA-sopimuksen tarkistamisen tavoitteista on sopimuksen jäsenmäärän nostaminen nykyisestä. Siksi tarkistetussa sopimuksessa tarjotaan kehitysmaille kannustimia, kuten mahdollisuus väliaikaisesti korotettuihin kynnysarvoihin sekä yksiköiden ja alojen vaiheittaiseen mukaantuloon, joilla pyritään helpottamaan avautumista ulkomaiselle kilpailulle.

Ei kuitenkaan ole varmaa, parantaako kehitysmaiden erityis- ja erilliskohtelua koskeva tarkistettu sopimuslauseke nykyisin sovellettavia sääntöjä. Uusi sopimusteksti tarjoaa kehitysmaiden markkinoille väliaikaista lisäsuojaa, kun taas nykyiset säännöt mahdollistavat neuvottelemisen erityisvapauksista, joihin ei liity aikarajoitetta. Toisaalta uusi teksti ei merkittävästi helpota kehitysmaiden pääsyä muiden GPA-sopimuksen osapuolten markkinoille.

Tarjouskilpailumenettelyjä ja avoimuutta koskevista kaiken kaikkiaan myönteisistä parannuksista huolimatta valtioiden ei voida olettaa allekirjoittavan tätä sopimusta, ellei sen hyötyjä ole osoitettu kustannuksia suuremmiksi ja ellei ensin ole luotu turvaverkostoja minimoimaan mahdollisia kustannuksia, joita ovat liittymisestä aiheutuvat hallinnolliset kulut sekä kotimaisten yritysten menettämistä julkisista hankinnoista aiheutuvat sosiaaliset ja taloudelliset kustannukset.

Tarkistetussa sopimustekstissä olevista edellä mainituista epäkohdista huolimatta kansallisten hankintamarkkinoiden vapauttamisella ja sen myötä laajemmalla markkinoille pääsyllä on myönteiset pitkäaikaisvaikutukset.

Kehitysyhteistyövaliokunta pyytää asiasta vastaavaa kansainvälisen kaupan valiokuntaa esittämään parlamentille, että se antaa hyväksyntänsä.

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	17.9.2013
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 17 -: 6 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Thijs Berman, Michael Cashman, Ricardo Cortés Lastra, Corina Crețu, Leonidas Donskis, Mikael Gustafsson, Filip Kaczmarek, Miguel Angel Martínez Martínez, Gay Mitchell, Norbert Neuser, Maurice Ponga, Jean Roatta, Birgit Schnieber-Jastram, Michèle Striffler, Keith Taylor, Patrice Tirolien, Ivo Vajgl
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Philippe Boulland, Edvard Kožušník, Isabella Lövin, Judith Sargentini
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (187 art. 2 kohta)	Emma McClarkin, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	14.10.2013
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 21 -: 0 0: 2
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Laima Liucija Andrikiene, Maria Badia i Cutchet, Nora Berra, Daniel Caspary, Maria Auxiliadora Correa Zamora, Andrea Cozzolino, George Sabin Cutaş, Marielle de Sarnez, Christofer Fjellner, Yannick Jadot, Franziska Keller, Bernd Lange, Vital Moreira, Paul Murphy, Niccolò Rinaldi, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Jan Zahradil
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Jarosław Leszek Wałęsa
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (187 art. 2 kohta)	Elisabeth Jeggle, Krzysztof Lisek, Iosif Matula, Catherine Stihler